

توصیف دوره آموزشی: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی نظری 1 (1واحد)

استاد: دکتر قربانی

نام دوره: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی نظری 1

جمعیت هدف: دانشجویان ترم 5 دندانپزشکی

پیامدهای پایان دوره: در پایان دوره فراگیر باید بتواند به پیامدهای زیر دست یابد:

پیامدهای شناختی:

مفهوم سلامت اجتماعی در دندانپزشکی را شناسایی کند.

در مورد مدل های سلامت و بیماری و رویکرد های مطرح در سلامت بحث کند.

عوامل موثر بر سلامت دهان را طبقه بندی کند.

آخرین شواهد علمی معتبر در زمینه سلامت دهان را نمایش دهد.

اصول پیشگیری از بیماری های دهان را در سطح فرد و جامعه تفکیک کند.

اصول ارتقاء سلامت و تغییر رفتار را بشناسد.

گروه های هدف را شناسایی کند و شاخص های مرتبط با سلامت دهان را اندازه گیری کند و نیاز های گروه های

هدف را ارزیابی کند.

پیامدهای روانی-حرکتی: اندازه گیری شاخص های سلامت دهان در معاینات دهان و دندان

پیامدهای نگرشی:

از اهمیت و نقش عوامل اجتماعی سلامت در کم کردن نابرابری های سلامت آگاه شود.

از نقش و مسئولیت دندانپزشک بعنوان عضو تیم پزشکی در خدمات بهداشتی درمانی و پیشگیری آگاه شود.

نسبت به گروه های هدف مثل سالمندان ، کودکان و زنان باردار حساسیت نشان دهد.

از فعالیت های اجتماعی ارتقاء سلامت دهان و آموزش سلامت دهان طرفداری کند.

استراتژی های ارتقا کیفیت در نظر گرفته شده در آموزش دوره:

این دوره بر مبنای تلفیقی از استراتژی دانشجو محوری و استراتژی مبتنی بر جمعیت و استراتژی حل مسئله اجرا می‌گردد.

محتوای آموزشی دوره:

سرفصل های آموزشی دوره:

- مقدمات و اصول دندانپزشکی اجتماعی
- عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
- مدل های سلامت و بیماری
- جمعیت شناسی
- اپیدمیولوژی و بار عوامل خطر بیماریهای دهان
- نیازسنجی
- رویکردهای پیشگیری
- ارتقا سلامت و تغییر رفتار
- دندانپزشکی مبتنی بر شواهد

رفرنس های آموزشی دوره:

1.Essential of Dental Public Health,Daly B,et al. (chapters:1,2,3,9,10,11)last edition

2.Jong's Community Dental Health,Gluck M and Morgan Stein WM.(chapters:1,8,11)last edition

متد های آموزشی دوره: سخنرانی،بحث گروهی،پرسش و پاسخ و حل مسئله

تعداد ساعت/واحد آموزشی: 17 ساعت/یک واحد آموزشی

جایگاههای آموزشی دوره: کلاس درس / سایت کامپیوتری

ارزشیابی های دوره:

امتحان تشریحی پایان ترم (15 نمره) و تحویل یک گزارش از روشهای پیشگیری برای جامعه طرح شده در سناریو به صورت گروهی (گروههای 3 نفره) در حین دوره (3 نمره) و طرح یک سوال مبتنی بر شواهد با موضوع دلخواه و جستجوی شواهد مربوطه (1 نمره) و شرکت فعال در بحث های گروهی سر کلاس و تکالیف کلاسی (1 نمره)

طرح درس 1

نام درس: مقدمات و اصول دندانپزشکی اجتماعی

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی را تعریف میکند.
تفاوت های موجود بین فعالیت های کلینیکی و دندانپزشکی اجتماعی را تشخیص میدهد.
معیار های تشخیصی مشکلات مهم سلامت عمومی را بیان میکند.
نا برابری ها در سلامت را توضیح میدهد.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

از اهمیت و ماهیت رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی آگاه میشود.
به اهمیت همکاری مشترک بین وزارت بهداشت و ارگان های مختلف در جهت رفع نابرابری ها در سلامت معتقد میشود.
به اهمیت رویکرد پیشگیری در دندانپزشکی اشاره میکند.

سر فصل	متد	زمان مورد نیاز	وسایل آموزشی	کمک	مراجع
تعریف و تاریخچه دندانپزشکی اجتماعی	سخنرانی	30 دقیقه	ویدئو پروژکتور و وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	30 دقیقه	سخنرانی و بحث گروهی*	معیارهای تشخیصی مشکلات مهم سلامت عمومی
	وایت بورد	30 دقیقه	بحث گروهی** و هم اندیشی	نقش پیشگیری در دندانپزشکی
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	نابرابریها در زمینه سلامت دهان

کار/تجربه های عملی/تکالیف:

کار گروهی: در این فعالیت گروهها در مورد جنبه های مختلف یک مشکل سلامت دهان بحث میکنند و در این چالش تصمیم میگیرند که آیا این مشکل به عنوان یک مسئله مهم در جامعه تلقی میشود؟ و میتوانند با ارائه و مقایسه نتایج بحث در مورد مشکلات مختلف به ارزش نسبی مشکل مورد بحث خود در مقایسه با سایر مشکلات به جمع بندی برسند این امر میتواند منجر به برقراری ارتباط مناسب و همکاری بیشتر در طول برگزاری این دوره گردد. بحث گروهی*: 5 بیماری عمده دهان و دندان در گروهها بحث می شود و براساس معیارهای تشخیصی مشکلات مهم سلامت عمومی رتبه بندی می شوند.

بحث گروهی **: با بحث در مورد این مشکل افراد دیدگاه رایج درمان محور در دندانپزشکی را به چالش میکشند و به لزوم وارد کردن مداخلات پیشگیرانه و ارزان قیمت در سطح جامعه اعتقاد پیدا میکند و نیز به لزوم همکاری بین بخشی با سایر ارگانها در جهت بهبود سلامت دهان مردم اشاره می شود.

ارزشیابی درس: شرکت فعال در بحث گروهی دارای امتیاز مثبت در نمره نهایی خواهد بود.

طرح درس 2

نام درس: عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

مجموعه ای از عوامل زمینه ای که شاخص های سلامت افراد را تعیین می کنند را شرح میدهد.
ماهیت نابرابری های موجود در زمینه خدمات سلامت را توضیح میدهد و علل آن را تبیین میکند.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

از اهمیت کارهای گروهی بین ارگانهای مختلف در زمینه ارتقا سلامت آگاه میشود.
از اهمیت نقش عوامل اجتماعی سلامت در افزایش نابرابری های سلامت آگاه میشود.

سر فصل	متد	زمان مورد نیاز	وسایل	کمک	مراجع
عوامل تعیین کننده سلامت	بحث مبتنی بر مشکل	20 دقیقه	آموزشی		
عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت	سخنرانی	20 دقیقه	ویدئو پروژکتور و وایت برد هوشمند و پاور پوینت	Essential of Dental Public Health	
رویکرد شیوه زندگی	سخنرانی	10 دقیقه	ویدئو پروژکتور و وایت برد هوشمند و پاور پوینت	Essential of Dental Public Health	

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	بحث گروهی	تشریک مساعی
-----------------------------------	---	----------	-----------	-------------

کار/تجربه های عملی/تکالیف: فراگیر یک مشکل مربوط به سلامت دهان مثل سرطان دهان را در نظر گرفته و در رابطه با عوامل اجتماعی ایجاد آن بحث کند. آموزش دهنده میتواند به صورت مصور موارد مورد بحث را ترسیم کند. همچنین پاسخ به این سوال که مثلا برای کاهش مصرف سیگار در میان جوانان کدام سازمان یا اداره نقش مهمتری دارد؟

ارزشیابی درس: شرکت فعال در بحث گروهی دارای امتیاز مثبت در نمره نهایی خواهد بود.

طرح درس 3

نام درس: مدل های سلامت و بیماری

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

تعاریف مختلف سلامت و بیماری را شناسایی می کند.

مدل بیومدیکال و جامعه نگر سلامت را با هم مقایسه می کند.

مزایا و معایب مدل های سلامت را برمی شمارد.

مفهوم تهدیدات یا تروژنیک حرفه پزشکی را بیان می کند.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

از وجود تهدیدات یا تروژنیک حرفه پزشکی طرفداری می کند.

به مدل جامعه نگر سلامت اعتقاد دارد.

سر فصل	متد	زمان نیاز	مورد	وسایل	کمک	مراجع
تعاریف مختلف سلامت و بیماری	سخنرانی	20 دقیقه		ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health
مدل بیومدیکال و جامعه نگر سلامت	سخنرانی، بحث گروهی	40 دقیقه		ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health

کار/تجربه های عملی/تکالیف: در گروهها سعی می کنند بیماریهای عمده دهان و دندان را با دو رویکرد بیومدیکال و جامعه نگر توضیح دهند.

ارزشیابی درس: شرکت فعال در بحث گروهی دارای امتیاز مثبت در نمره نهایی خواهد بود. سوال در امتحان پایان

ترم

طرح درس 4

نام درس: جمعیت شناسی

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

هرم سنی را تعریف می کند و تغییرات آن را در طول زمان در دنیا و ایران نقد می کند.

تغییرات جمعیتی مرتبط با حرفه دندانپزشکی را شناسایی می کند.

شاخص های مهم جمعیتی را بر می شمارد.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

به نقش ترکیب جمعیتی در حرفه دندانپزشکی معتقد می شود.

سر فصل	متد	زمان	مورد	وسایل	کمک	مراجع
		نیاز		آموزشی		
تعاریف جمعیت شناسی و شاخص ها	سخنرانی	20 دقیقه		ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health
هرم سنی	سخنرانی	10 دقیقه		ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	تغییرات جمعیتی در ایران
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی و بحث گروهی	نقش ترکیب و تغییرات جمعیتی در حرفه دندانپزشکی

کار/تجربه های عملی/تکالیف: در هر گروه سناریویی داده خواهد شد که افراد لازم است چه تغییراتی در خدمات

ارائه شده و نوع طبابت خود برای زیرگروه جمعیتی خاص انجام دهند؟

ارزشیابی درس: پرسش های چند گزینه ای در امتحان پایان ترم

طرح درس 5

نام درس: اپیدمیولوژی

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف شناختی:

علم اپیدمیولوژی را تعریف میکند.

تاریخچه علم اپیدمیولوژی را توضیح می دهد.

انواع مطالعات اپیدمیولوژیک را شناسایی می کند.

یک پروتکل تحقیق اپیدمیولوژیک را بازنویسی می کند.

خطاهای رایج در تحقیقات اپیدمیولوژیک را تمیز می دهد.

تحقیقات کیفی و کمی و کاربرد آنها را توضیح دهد.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

به نقش علم اپیدمیولوژی در تشخیص و درمان بیماریها اعتقاد داشته باشد.

به لزوم طراحی پروتکل، پیش از انجام مطالعات اپیدمیولوژیک باور داشته باشد.

سر فصل	متد	زمان	مورد	وسایل	کمک	مراجع
تعریف علم اپیدمیولوژی	سخنرانی	10 دقیقه	نیاز	آموزشی	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	تاریخچه علم اپیدمیولوژی
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	60 دقیقه	سخنرانی و بحث گروهی	انواع مطالعات
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	نحوه آماده سازی پروتکل تحقیق
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	30 دقیقه	سخنرانی	خطاهای رایج در مطالعات و نحوه برخورد با آنها
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	مطالعات کیفی

کار/تجربه های عملی/تکالیف: در مورد یک سوال پژوهشی از گروهها خواسته می شود انواع مطالعات را طراحی کنند.

ارزشیابی درس: شرکت فعال در بحث گروهی دارای امتیاز مثبت در نمره نهایی خواهد بود. پرسش تشریحی در

امتحان پایان ترم

طرح درس 6

نام درس: نیازسنجی

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

شاخص های اندازه گیری پوسیدگی دندان در سطح جامعه را بشناسد.

شاخص های بیماریهای پریدونتانال در سطح جامعه را بشناسد.

محدودیت های شاخص های کلینیکی را برشمارد.

شاخص های جدید و بیمار محور را بشناسد.

اصول نیازسنجی در سطح جامعه را برشمارد.

انواع نیاز و کاربرد آنها را مقایسه کند.

اهداف روانی-حرکتی: شاخص های کلینیک و بیمار محور را اندازه گیری کند.

اهداف نگرشی:

به لزوم انجام نیازسنجی در جامعه واقف باشد.

در موقع لزوم، شاخص های سلامت جامعه را برای هدف مشخص، گلچین کند.

سر فصل	متد	زمان	مورد	وسایل	کمک	مراجع
شاخص های اندازه گیری پوسیدگی دندان	سخنرانی و کار عملی	60 دقیقه	نیاز	آموزشی	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	60 دقیقه	سخنرانی و کار عملی	شاخص های بیماریهای پریدوننتال
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	نیازسنجی
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	40 دقیقه	سخنرانی و کار عملی	شاخص های بیمار محور

کار/تجربه های عملی/تکالیف: به صورت دو به دو شاخص های پوسیدگی، پریو و بیمار محور را با کمک ابزار

پرسشنامه و وسایل معاینه ثبت می کنند.

ارزشیابی درس: مشاهده نحوه اندازه گیری شاخصها، سوالات چهارگزینه ای در امتحان پایان ترم

طرح درس 7

نام درس: راهبردهای پیشگیری در سطح جامعه

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

رویکردها و راهبردهای مختلفی که جهت نیل به پیشگیری وجود دارند را توصیف میکند.

مراحل لازم در طراحی هر کدام از این راهبردها را بیان می نماید.

دلایل منطقی که باعث انتخاب یکی از این رویکردها میشود را شرح میدهد.

اصول انجام غربالگری را توضیح میدهد.

راهبردی که توانایی رویارویی با مشکلات اصلی بهداشت دهان را داشته باشد را طراحی میکند.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

از اهمیت غربالگری و پیشگیری در ارتقا سلامت دهان و دندان جامعه آگاه میشود.

اصول پیشگیری را در حین کار دندانپزشکی اجرا میکند.

بهترین رویکرد و استراتژی برای مقابله با ریسک فاکتور ها در حوزه سلامت دهان را گلچین میکند.

سر فصل	متد	زمان	مورد	وسایل	کمک	مراجع
		نیاز		آموزشی		
اصول طراحی راهبرد تشخیص مسئله	سخنرانی	10 دقیقه		ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	30 دقیقه	سخنرانی و بحث گروهی	رویکردهای برنامه ریزی/جامعه گرایانه/خطر
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	اصول و مبانی غربالگری
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	پیشگیری (طبقه بندی)

کار/تجربه های عملی/تکالیف: یک مشکل سلامت دهان با مشخصات و ابعاد آن در جامعه مطرح می شود و دانشجویان با بحث در گروهها یک رویکرد برای پیشگیری از آن مشکل در سطح جامعه را انتخاب و مصادیق عملی را توضیح خواهند داد.

ارزشیابی درس: شرکت فعال در بحث گروهی دارای امتیاز مثبت در نمره نهایی خواهد بود. پرسش تشریحی در امتحان پایان ترم

طرح درس 8

نام درس: ارتقاء سلامت و تغییر رفتار

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

تعریف ارتقاء سلامت را بشناسد.

اصول بیانیه آلماتا را برشمارد.

رویکردهای ارتقاء سلامت را نقد کند.

نتایج آخرین شواهد در مورد ارتقاء سلامت دهان را بشناسد.

نظریه های تغییر رفتار را طبقه بندی کند.

مناسب ترین نظریه تغییر رفتار در مورد تغییر رفتارهای مرتبط با سلامت دهان را انتخاب کند.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

به اصول ارتقاء سلامت باور داشته باشد.

به لزوم کاربرد نظریه های تغییر رفتار در حرفه دندانپزشکی واقف باشد.

سر فصل	متد	زمان	مورد	وسایل	کمک	مراجع
تعریف ارتقاء سلامت	سخنرانی	10 دقیقه	نیاز	آموزشی	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	بیانیه آلماتا
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	رویکردهای ارتقاء سلامت
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	آخرین شواهد در مورد ارتقاء سلامت دهان
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	تعریف تغییر رفتار
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	50 دقیقه	سخنرانی	نظریه های تغییر رفتار

کار/تجربه های عملی/تکالیف: ندارد

ارزشیابی درس: پرسش های چهارگزینه ای

طرح درس 9

نام درس: دندانپزشکی مبتنی بر شواهد

جایگاه آموزشی: کلاس درس

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

اصول دندانپزشکی مبتنی بر شواهد را نام ببرد.

یک سوال مناسب طرح کند.

در بانک های اطلاعاتی، سوال خود را جستجو کند.

شواهد مرتبط با سوال خود را پیدا کند.

شواهد را با ترجیحات بیمار و تجارب خود ترکیب کند.

اهداف روانی-حرکتی: ندارد

اهداف نگرشی:

به لزوم استفاده از دندانپزشکی مبتنی بر شواهد در کار حرفه ای پایبند باشد.

به جایگاه ترجیحات بیمار و تجارب خود را در دندانپزشکی مبتنی بر شواهد واقف باشد.

سر فصل	متد	زمان	مورد	وسایل	کمک	مراجع
		نیاز		آموزشی		
تعریف دندانپزشکی مبتنی بر شواهد	سخنرانی	10 دقیقه		ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت		Essential of Dental Public Health

Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی و کار گروهی	اصول طرح سوال در دندانپزشکی مبتنی بر شواهد
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	10 دقیقه	سخنرانی	جستجو در بانک های اطلاعاتی
Essential of Dental Public Health	ویدئو پروژکتور و یا وایت بورد هوشمند و پاور پوینت	20 دقیقه	سخنرانی	نقد مقدماتی شواهد

کار/تجربه های عملی/تکالیف: کار گروهی برای طرح یک سوال استاندارد مبتنی بر شواهد با موضوع دلخواه انجام

خواهد شد.

ارزشیابی درس: نتیجه طرح سوال و جستجو و شواهد نهایی پیدا شده در قالب یک فایل به استاد تحویل داده خواهد

شد.